

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร เด็กวัยก่อนเรียน

อาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ, พย.ม.¹ ณัชนันท์ ชีวานนท์, Ph.D.^{2*} นฤมล ธีระรังสิกุล, Ph.D.³

บทคัดย่อ

งานวิจัยความสัมพันธ์เชิงทำนายนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 101 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลเดือนสิงหาคม ถึง กันยายน พ.ศ. 2566 โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 6 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .81, .81, .83, .91, และ .95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ร้อยละ 40.7 ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน ($\beta = 0.776, p < .05$) และการสนับสนุนของครอบครัว ($\beta = 0.503, p < .001$) ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาล บุคลากรทางสุขภาพ และผู้ดูแลเด็กในการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และการสนับสนุนของครอบครัวเพื่อให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ปัจจัยทำนาย พฤติกรรมมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน การสนับสนุนของครอบครัว ทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

¹ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

* ผู้เขียนหลัก e-mail: Natchananc@gmail.com

Predictors of Maternal Behaviors on Promoting Executive Function in Preschool Children

Arpasuwan Klaysuban, M.NS.¹, Natchanan Chivanon, Ph.D.^{2*}, Narumon Teerarungsikul, Ph.D.³

Abstract

This predictive correlational study aimed to investigate the factors predicting maternal behaviors that promote executive function in preschool children. The sample comprised 101 mothers of preschoolers enrolled in child development centers in Chonburi province, selected through simple random sampling. Data collection occurred from August to September 2023, utilizing research instruments such as demographic surveys, maternal stress questionnaires, home environment assessments, maternal screening-viewing behavior assessments, family support inquiries, and questionnaires on maternal behaviors for promoting executive functions in preschool children. The reliability coefficients, measured by Cronbach's alpha and KR-20, ranged from .81 to .95. Data analysis involved descriptive statistics and multiple regression analysis.

Findings revealed that both the home environment ($\beta = 0.776, p < .05$) and family support ($\beta = 0.503, p < .001$) significantly predicted maternal behaviors aimed at enhancing executive function in preschool children, explaining 40.7% of the variance. These results provide foundational insights for nurses and healthcare professionals involved in fostering conducive home environments and family support structures to encourage maternal behaviors conducive to effective executive function development in preschoolers.

Key words: Executive Function, Family Support, Home Environment, Maternal Behavior, Predictive Factors, Preschool Children

¹ Student of Master degree of Nursing Science in Pediatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University

² Associate Professor, Department of Pediatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University

³ Assistant Professor, Faculty of Nursing, Kamphaeng Phet Rajabhat University

* Corresponding author e-mail: Natchananc@gmail.com

ความสำคัญของปัญหา

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EFs) หมายถึง การทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยในการคิดไตร่ตรองก่อนทำ กำกับตนเองให้เลือกเป้าหมาย คัดสรร ลงมือ และรักษาไว้ซึ่งการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนไปถึงเป้าหมายได้สำเร็จ (Palitpongpanim, 2022) ช่วยให้บุคคลสามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างยืดหยุ่น โดยมีสมองส่วนหน้าเป็นสมองส่วนที่ควบคุมและทำงานร่วมกับสมองอีกหลายส่วน (Chutabhakdikul, Thanasetkorn, & Lertawasdatrakul, 2017) ซึ่งจะพัฒนาอย่างมากในเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 3-6 ปี หรือช่วงวัยก่อนเรียน สมองของเด็กจะเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการแตกแขนงของกิ่งประสาท และเพิ่มจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาทมากขึ้น ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้หลากหลาย ได้แก่ การประสานการทำงานของการรับรู้สิ่งเร้าต่าง ๆ การคิดเชิงเหตุผลและจินตนาการ เป็นต้น (Visser, Koolen, Hermans, Schepel, & Knoors, 2015) การพัฒนาของสมองส่วนหน้าในช่วงวัยนี้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กอย่างมาก (Chutabhakdikul et al., 2017) จากการศึกษาของ Valcan, Davis, Pino-Pasternak, and Malpique (2020) พบว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถทำนายคุณภาพของการอ่านและเขียนในเด็กอนุบาลได้ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นคือการพัฒนาในช่วงวัยก่อนเรียนเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแรงสู่การเติบโตในช่วงวัยต่อไป

จากข้อมูลของ Ministry of Public Health (2022) พบว่าร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัย ในปี 2019-2022 คือ 87.1, 88.1, 86.8 และ 85.03 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มลดลง หากพิจารณาจากฐานข้อมูลข้างต้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัยในปี 2019-2022 ในจังหวัดชลบุรี คือ 97.26, 80.5, 87.8 และ 84.9 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงและในปี 2022 ไม่ผ่านตัวชี้วัดที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (Ministry of Public Health, 2022) ดังนั้น ปัญหาพัฒนาการล่าช้าเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในอนาคตอย่างมาก (Thanasetkorn, 2018) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของ Chutabhakdikul et al. (2017) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กไทยอายุ 2-6 ปี จำนวน 2,965 คน พบว่าเด็กไทยร้อยละ 30 มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T-score > 55) เมื่อพิจารณาข้อมูลรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกมีคะแนนปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะการคิดเชิงบริหารร้อยละ 36.59 ซึ่งภาคตะวันออกมีคะแนนปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะการคิดเชิงบริหารสูงกว่าคะแนนภาพรวมของประเทศไทย (Chutabhakdikul et al., 2017) จากข้อมูลข้างต้น การที่เด็กมีแนวโน้มพัฒนาการสมวัยลดลง และพบปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร ย่อมส่งผลต่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กวัยก่อนเรียนอย่างแน่นอน

ผลกระทบจากการที่เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำ พบว่าเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่มักมีปัญหาสุขภาพ ทั้งนี้เกิดจากการขาดการควบคุมตัวเอง ขาดการยับยั้งชั่งใจ และไม่สามารถจัดการกับตัวเองได้ (Harymatee, Pitaksinsuk, & Aramlit, 2018) เด็กขาดการยืดหยุ่นทางความคิด ทำให้ปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ยาก พบปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์และมีพฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ยังพบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำยังเป็นตัวทำนายปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาอาชญากรรม และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้มากกว่าเด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารสูง (Chutabhakdikul et al., 2017) ดังนั้นการที่เด็กได้รับการดูแลและส่งเสริมให้มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีย่อมส่งผลต่อการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

การที่เด็กวัยก่อนเรียนจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้น มารดามีบทบาทสำคัญอย่างมากเนื่องจากมารดาเป็นผู้เลี้ยงดูและใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด จากการศึกษาของ Zvara, Keim, Boone, and Anderson (2019) พบว่าพฤติกรรมการเล่นดูและปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดูแลกับเด็กส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กได้ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมการเล่นกับบุตรแบบกำหนดกติกาในการเล่นของบุตรน้อยส่งผลให้เด็กขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา (Sonsee, Pongjaturawit, & Chaimongkol, 2017) และผลการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ดูแล พบว่า ผู้ดูแลมีพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ($Mean = 3.97, SD = 0.47$) (Nontapan, 2019) นอกจากนี้ พบว่ามารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอเพิ่มขึ้น และมารดามีพฤติกรรมเพิกเฉยต่อบุตรขณะใช้หน้าจอ (Vanden Abeele, Abels, & Hendrikson, 2020) จากการศึกษาของ Kerdmuang and Suwancharoen (2022) พบว่า การใช้หน้าจอของมารดาที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับการใช้หน้าจอของเด็กที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งการใช้หน้าจอในเด็กวัยก่อนเรียนนั้นส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (Altun, 2022) ปัญหาพฤติกรรมของมารดาเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน และนำมาสู่ปัญหาในการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนต่อไปในอนาคต

แนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green, Gielen, Ottoson, Peterson, & Kreuter (2022) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย การทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลจะต้องวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ก่อน จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน มีดังนี้ ความเครียดของมารดา ($r = -.195, p < .001$) (De Cock et al., 2017) การสนับสนุนทางสังคมและครอบครัว ($r = .239, p < .05; \beta = 0.196, p < .05$) (Sonsee et al., 2017; Thisara, Ponmark, Seekhao, & Sinlapawitthayathon, 2017) พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา (Vanden Abeele et al., 2020) สภาพแวดล้อมที่บ้าน ($r = .257, p < .05$) (Sonsee et al., 2017) การรับรู้ประโยชน์ ($r = .357, p < .01$) (Nontapan, 2019) การรับรู้อุปสรรค ($r = -.437, p < .01; \beta = 0.196, p < .05$) (Nontapan, 2019; Thohinung, Boonyapuk, & Kodyee, 2022) การรู้สมรรถนะแห่งตน ($\beta = 0.377, p < .001$) (Thisara et al., 2017) อิทธิพลระหว่างบุคคล ($r = .298, p < .01$) (Nontapan, 2019) จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยได้คัดสรรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดา เพื่อนำปัจจัยเหล่านั้นมาศึกษาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน จำแนกตามกรอบแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ได้ดังนี้ ปัจจัยนำ ได้แก่ ความเครียดของมารดา ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ปัจจัยเสริม ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการศึกษาที่เด็กจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้น มารดาผู้ซึ่งเป็นผู้ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาและส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนน้อย การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับพยาบาล คุณครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนากิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

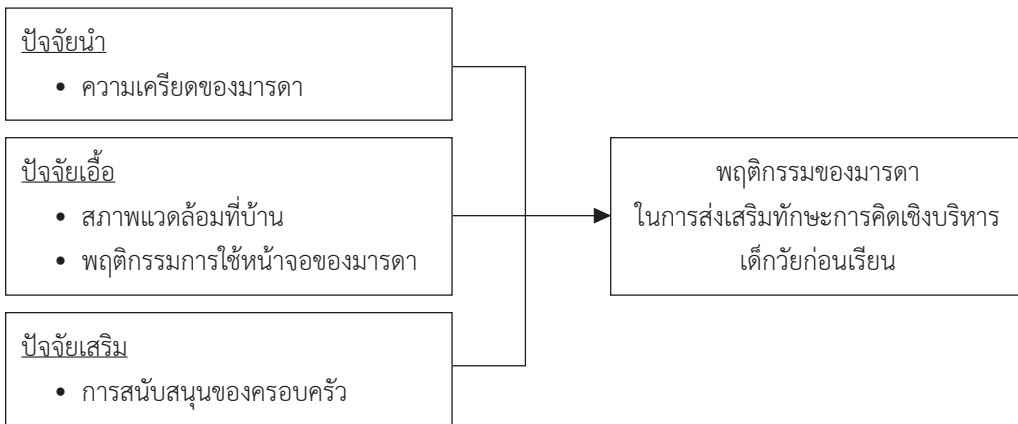
เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model ของ Green et al. (2022) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นก่อน จึงจะสามารถวางแผนและกำหนดวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประยุกต์ขั้นตอนที่ 3 การประเมินทางการศึกษานิวเคลียส (Education and ecological assessment) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิด

เชิงบริหาร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมารดา

จากแนวคิดดังกล่าวร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน มีดังนี้ 1) ปัจจัยนำ เป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ความเครียดของมารดา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของมารดา หากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดของตนเองได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมในการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการให้กับบุตร 2) ปัจจัยเอื้อ เป็นปัจจัยที่อาศัยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมโดยตรง ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน พบว่าการมีสภาพแวดล้อมที่บ้านดีเป็นสิ่งที่ช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการได้มากขึ้น และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา หากมารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอที่ไม่เหมาะสม ไม่ควบคุมจำกัดเวลาในการใช้หน้าจอย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการบุตรลดลงได้ 3) ปัจจัยเสริม เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมสุขภาพนั้นได้รับการสนับสนุน ซึ่งอาจช่วยสนับสนุนหรือเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมนั้น ได้แก่ การสนับสนุนของครอบครัว การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ช่วยให้มารดาแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการได้ดีและต่อเนื่อง จากข้อมูลดังกล่าวสามารถเขียนสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย (Correlational predictive study)

ประชากร คือ มารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกประชากรด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยมีเกณฑ์คัดเข้า คือ มารดาอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป เป็นผู้เลี้ยงดูหลักและอาศัยอยู่บ้านเดียวกับเด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 ปี ถึง 6 ปี ที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มารดาสามารถอ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ และเกณฑ์การคัดออก คือ มารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีปัญหาพัฒนาการคัดกรองจากคู่มือเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) หรือเด็กที่มีปัญหาบกพร่องการเรียนรู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเปิดตารางของ Cohen (1992) กำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ .80 และความสัมพันธ์ของตัวแปรขนาดปานกลางได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยเท่ากับ 84 ราย เพื่อเป็นการป้องกันการได้รับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จึงได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 20 ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 101 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 6 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ลำดับที่เกิด ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและครอบครัว ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัว

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเครียดของมารดา ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามวัดความรู้สึกเครียด พัฒนาเป็นภาษาไทยโดย Wongpakaran and Wongpakaran (2010) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ บ่อยมาก ค่อนข้างบ่อย มีบางครั้ง แทบจะไม่มี และไม่มีเลย การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มารดามีความเครียดมาก คะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มารดามีความเครียดน้อย

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ของ Sangsai, Chaimongkon, and Phaktoop (2011) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการตอบสนองด้านภาษา (6 ข้อ) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (7 ข้อ) ด้านการตอบสนองของมารดา (6 ข้อ) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้ (6 ข้อ) ด้านการเป็นตัวอย่าง (4 ข้อ) ด้านการทำกิจกรรมต่าง ๆ (4 ข้อ) และด้านการทำโทษ (3 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกว่ามีหรือไม่มี การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 0-36 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บ้านมีความเหมาะสม คะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บ้านไม่มีความเหมาะสม

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของผู้ปกครอง ของ Kerdmuang and Suwancharoen (2022) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ มีการปฏิบัติเป็นประจำ มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง มีการปฏิบัติบางครั้ง และไม่มีมีการปฏิบัติ การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 7-28 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอมาก คะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอ

ชุดที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว ของ Pornsawat (2015) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ (5 ข้อ) การได้รับการสนับสนุนด้านวัตถุ (5 ข้อ) และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (4 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ เป็นจริงมากที่สุด เป็นจริงส่วนมาก เป็นจริงเพียงครึ่งหนึ่ง เป็นจริงบ้างเล็กน้อย และไม่เป็นจริงเลย การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 14-70 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มีการสนับสนุนทางครอบครัวที่ดี ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มีการสนับสนุนทางครอบครัวที่ไม่ดี

ชุดที่ 6 แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความจำเพื่อใช้งาน (5 ข้อ) ด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง (4 ข้อ) ด้านการยืดหยุ่นความคิด (5 ข้อ) ด้านการควบคุมอารมณ์ (5 ข้อ) และด้านการวางแผนจัดการ (5 ข้อ) ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน ปฏิบัติ 4-6 วันต่อสัปดาห์ ปฏิบัติ 2-3 วันต่อสัปดาห์ ปฏิบัติ 1 วันต่อสัปดาห์ และไม่เคยปฏิบัติ การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 24-120 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดี ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ไม่ดี

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

แบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอ

ของมารดา และแบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว สำหรับแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.92

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 5 ชุด ไปทดลองใช้กับมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ราย โดยแบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน นำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81, 0.83, 0.91 และ 0.95 ตามลำดับ และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส G-HS039/2566 ผู้ร่วมวิจัยมีสิทธิในการปฏิเสธไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวจากการวิจัย โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ ติดต่อนายกเทศมนตรีและผู้อำนวยการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูล จากนั้นประสานคุณครูประจำชั้นเพื่อขอเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเข้าพบกลุ่มตัวอย่างทำการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บข้อมูล ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างให้ทราบ และลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างในช่วงที่มารับบุตรตอนเย็นหลังเลิกเรียน หรือตามเวลาที่สะดวกให้เข้าพบ อธิบายวิธีการตอบแบบสอบถาม ให้แบบสอบถามกลับไปตอบที่บ้าน และนำแบบสอบถามกลับมาส่งคืนในเช้าวันถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยทำนายระหว่างความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา และการสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Multiple regression analysis) โดยตรวจสอบตามข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ดังนี้ ตัวแปรทำนายและตัวแปรตามมีการแจกแจงปกติ (Normality) เป็นอิสระต่อกัน ไม่เกิด Autocorrelation ทดสอบโดยใช้สถิติ Durbin-watson ค่าที่ได้อยู่ในช่วง 1.5-2.5 ไม่มี Linear relationship และไม่มีความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ระหว่างตัวทำนายทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่สูงกว่า 0.75 แต่พบ Outliers จำนวน 5 ราย จึงทำการตัด Outliers ออก และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน อายุเฉลี่ย 32.65 ปี ($SD = 6.65$) ส่วนมากมีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 87.5) จบการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด (ร้อยละ 35.4) รองลงมาจบระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 21.9) มารดาประกอบอาชีพพนักงานบริษัท (ร้อยละ 40.6) รองลงมาคือประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 33.3) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 26,798.65 บาท ($SD = 11,734.02$) และมารดาส่วนมาก

ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียน (ร้อยละ 66.7) และเคยได้รับข้อมูล (ร้อยละ 33.3) ส่วนมากได้รับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ (ร้อยละ 32.3)

2. พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 4.49 ($SD = 0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความจำเพื่อการใช้งานมีคะแนนเฉลี่ย 4.48 ($SD = 0.46$) ด้านการยั้งคิดไตร่ตรองมีคะแนนเฉลี่ย 4.81 ($SD = 0.36$) ด้านการยืดหยุ่นทางความคิดมีคะแนนเฉลี่ย 4.35 ($SD = 0.59$) ด้านการควบคุมอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 4.49 ($SD = 0.45$) และด้านการวางแผนจัดการมีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ($SD = 0.64$)

3. วิเคราะห์ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้าน และการสนับสนุนของครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ร้อยละ 40.7 ($R^2 = 0.407, p < .001$) โดยสภาพแวดล้อมที่บ้านสามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ร้อยละ 77.6 ($\beta = 0.776, p < .05$) และการสนับสนุนของครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ร้อยละ 50.3 ($\beta = 0.503, p < .001$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	p
ความเครียดของมารดา	-.113	.147	-.070	-.767	0.445
สภาพแวดล้อมในบ้าน	.776	.360	.203	2.158	0.034
พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา	-.177	.192	-.084	-.919	0.360
การสนับสนุนของครอบครัว	.503	.098	.468	5.155	<0.001

Constant = 59.834, $R^2 = 0.407$, Adjusted $R^2 = 0.381$, $SE = 7.876$, $F = 15.607$, $p\text{-value} < 0.001$

* $p < .05$ ** $p < .001$

การอภิปรายผล

1. พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 4.49 ($SD = 0.42$) สอดคล้องกับการศึกษาของ Thohinung et al. (2022) ที่พบว่ามารดามีคะแนนพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเฉลี่ย 3.28 ($SD = 0.68$) เมื่อพิจารณาข้อมูลรายด้านพบว่ามารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านพฤติกรรมด้านการยั้งคิดไตร่ตรองมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด (Mean = 4.81, $SD = 0.36$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแสดงพฤติกรรมด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง มารดาจะฝึกเด็กให้รู้จักว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ฝึกให้เด็กควบคุมตนเอง และสอนให้รู้จักการรอคอย ซึ่งการฝึกทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่ทำได้ไม่ยุ่งยาก ทำให้มารดามีพฤติกรรมด้านการยั้งคิดไตร่ตรองสูงที่สุด ในส่วนพฤติกรรมของมารดาที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการยืดหยุ่นทางความคิด (Mean = 4.35, $SD = 0.59$) การที่มารดาจะส่งเสริมทักษะการยืดหยุ่นความคิดได้นั้น มารดาต้องส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมด้านศิลปะ ให้เด็กทำกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ฝึกให้เด็กเผชิญสถานการณ์บุคคล และสิ่งของที่เด็กไม่คุ้นเคย (Harymatee et al., 2018) ซึ่งมารดาต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัว สร้างสรรค์กิจกรรม และอาศัยความต่อเนื่องในการฝึก ทำให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการยืดหยุ่นความคิดน้อยที่สุด

2. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ปัจจัยที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และการสนับสนุนของครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ร้อยละ 40.7 ($R^2 = 0.407, p < .001$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการส่งเสริมการเล่นของมารดา (Sonsee et al., 2017) และสอดคล้องกับการศึกษาของ Thisara et al. (2017) ที่พบว่า การสนับสนุนของครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการได้ จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมที่บ้าน ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านสามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ร้อยละ 77.6 ($\beta = 0.776, p < .05$) หมายความว่า การที่มีมารดามีสภาพแวดล้อมที่บ้านดีจะส่งผลให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียนได้ดีมากยิ่งขึ้น สภาพแวดล้อมที่บ้าน คือ สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวมารดาและเด็กวัยก่อนเรียน ทั้งองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน การดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับเด็ก หากมารดามีองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมที่ดีมีความพร้อมทั้งอุปกรณ์ การจัดหาของเล่น สถานที่ภายในบ้านให้ปลอดภัย จะช่วยให้มารดาแสดงพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Sonsee et al. (2017) พบว่า สิ่งแวดล้อมภายในบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นให้กับบุตรวัยก่อนเรียน ($r = .257, p < .05$) และสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า สิ่งแวดล้อมภายในบ้านช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพ่อแม่และลูก และช่วยให้ผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ง่ายมากขึ้น (Altun, 2022) โดยพบว่า มารดามีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีที่สุด ($Mean = 6.02, SD = 1.44$) รองลงมา คือ ด้านการตอบสนองของมารดา ($Mean = 5.98, SD = .14$) และมารดามีสภาพแวดล้อมด้านการทำโทษน้อยที่สุด ($Mean = 1.90, SD = .96$) นั้นหมายความว่า มารดากลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งสถานที่ปลอดภัย และสภาพแวดล้อมภายในบ้านเหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กวัยก่อนเรียน รวมถึงมารดามีการตอบสนองต่อเด็กในระดับที่ดี แต่มารดายังมีพฤติกรรมในการทำโทษเด็กวัยก่อนเรียน ทำให้คะแนนเฉลี่ยของสิ่งแวดล้อมด้านการทำโทษต่ำที่สุด ดังนั้น การส่งเสริมให้มารดามีสภาพแวดล้อมที่บ้านดีมากยิ่งขึ้น คือ ปรับสภาพแวดล้อมด้านการทำโทษของมารดา โดยส่งเสริมให้มารดาเลี้ยงดูแบบให้อิสระและใช้วินัยเชิงบวกทดแทน (Harymatee et al., 2018) เพราะการที่มารดาทำโทษด้วยวิธีการดุด่า ตะคอกเด็ก ทุบตี หรือกักบริเวณเด็ก การกระทำดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารลดลง ยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กอีกด้วย (Cruz-Alaniz, Bonillo, & Ballabriga, 2018)

2.2 การสนับสนุนของครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ร้อยละ 50.3 ($\beta = 0.503, p < .001$) หมายความว่า มารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวดีส่งผลให้มารดาแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวด้านอารมณ์มากที่สุด ($Mean = 19.95, SD = 3.16$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อมารดามีเรื่องกลุ้มใจ กังวลใจ หรือทุกข์ใจ หากครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ และแสดงความเห็นใจ ก็จะช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับบุตรต่อไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Green et al. (2022) การสนับสนุนของครอบครัวเป็นปัจจัยเสริมที่เกิดจากบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีอิทธิพลต่อบุคคลนั้น ปัจจัยดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมสุขภาพนั้นได้รับการสนับสนุน และเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมทางสุขภาพ ดังเช่นการศึกษาของ Thisara et al. (2017) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองได้ ($\beta = 0.196, p < .05$) เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นของเด็กวัยก่อนเรียน (Sonsee et al., 2017)

นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ความเครียดของมารดา และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดาไม่สามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจาก มารดากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความเครียด เท่ากับ 18.73 ($SD = 6.17$) แสดงว่ามารดากลุ่มตัวอย่างมีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และมารดากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หน้าจอ เท่ากับ 20.24 ($SD = 4.75$) แสดงว่า มารดากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้หน้าจอในระดับปานกลาง แต่มารดามีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง (Mean = 106.15, $SD = 12.14$) การที่มารดาสามารถจัดการกับความเครียด และควบคุมพฤติกรรมการใช้หน้าจอได้ดี ช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น

จากผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่บ้าน และการสนับสนุนของครอบครัวสามารถทำนายพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้ ทั้งนี้ควรนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และให้คำแนะนำแก่มารดา เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีมากขึ้น นำมาสู่เด็กวัยก่อนเรียนที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่สมวัย และเติบโตอย่างคุณภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านบริหารการศึกษา ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำผลการวิจัยไปจัดกิจกรรม และจัดทำนโยบายในการจัดบริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่บ้าน และการสนับสนุนของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน
2. ด้านการศึกษาพยาบาล คณาจารย์ในสถาบันการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิต นักศึกษา และนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดบริการวิชาการเพื่อส่งเสริมให้มารดามี พฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีมากขึ้น
3. ด้านบริการพยาบาลเด็กวัยก่อนเรียน พยาบาลสามารถนำผลการวิจัยไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน รวมถึงส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการสนับสนุนภายในครอบครัว เพื่อช่วยให้มารดาสามารถแสดงบทบาทในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้ดีมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนแยกเป็นรายด้าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาชุดกิจกรรม หรือโปรแกรมที่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมมารดาในด้านที่นั้น ๆ ต่อไป
2. ควรมีการพัฒนาโปรแกรมหรือชุดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมสิ่งแวดล้อมที่บ้านและการสนับสนุนของครอบครัว เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

References

- Altun, D. (2022). Family ecology as a context for children's executive function development: The home literacy environment, play, and screen time. *Child Indicators Research*, 15(4), 1465-1488. <https://doi.org/10.1007/s12187-022-09920-w>

- Chutabhakdikul, N., Thanasetkorn, P., & Lertawasdatrakul, O. (2017). *Tool development and evaluation criteria for assessment of executive function in early childhood*. Nakon Pathom: Mahidol University. [In Thai]
- Cruz-Alaniz, Y., Bonillo, A., & Ballabriga, M. C. (2018). Parents' executive functions, parenting styles, and oppositional defiant disorder symptoms: A relational model. *Universitas Psychologica*, 17, 39-48. <https://doi.org/10.11144/javeriana.upsy.17-2.pefp>
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112(1), 155-159. <https://doi.org/10.1037//0033-2909.112.1.155>
- De Cock, E. S. A., Henrichs, J., Klimstra, T. A., Janneke, B. M. M. A., Vreeswijk, C., Meeus, W. H. J., & van Bakel, H. J. A. (2017). Longitudinal associations between parental bonding, parenting stress, and executive functioning in toddlerhood. *Journal of Child and Family Studies*, 26(6), 1723-1733. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0679-7>
- Green, L. W., Gielen, A. C., Ottoson, J. M., Peterson, D. V., & Kreuter, M. W. (2022). *Health program planning, implementation, and evaluation: Creating behavioral, environmental and policy change*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Harymatee, S., Pitaksinsuk, T., & Aramlit, P. (2018). *Handbook for developing executive functions in the brain for early childhood teachers*. Matichon. [In Thai]
- Kerdmuang, S., & Suwancharoen, S. (2022). Health determinants of screening-viewing behaviors among preschool children aged 2-5 years in Suphanburi province. *Nursing Journal of The Ministry of Public Health*, 32(2), 36-51. [In Thai]
- Ministry of Public Health. (2022, 20 December). *Indicator 002.2: Percentage of early childhood children developing appropriately for their age*. Retrieved from http://healthkpi.moph.go.th/kpi2/kpi/index/?id=1851&kpi_year=2565 [In Thai]
- Nontapan, P. (2019). Factors related to behaviors promoting preschooler development among child care providers, Songkhla province. *Journal of Prachomklao College of Nursing, Phetchaburi Province*, 1(3), 10-24. [In Thai]
- Palitpongpanim, P. (2022). *How to raise a child to EF*. Bangkok: Amarin Printing. [In Thai]
- Pornsawat, D. (2015). *Husband support, family support and some personal factors influencing the role of adolescent mother*. Master's thesis, Department of Nursing, Burapha University. [In Thai]
- Sangsai, N., Chaimongkon, N., & Phaktoop, M. (2011). Predictors of adaptive behavior of preschoolers receiving service in child daycare center. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 19(2), 97-109. [In Thai]
- Sonsee, S., Pongjaturawit, Y., & Chaimongkol, N. (2017). Factors associated with maternal behavior in promoting play for their preschool children. *Journal of Phrapokklao Nursing College*, 28(1), 90-99. [In Thai]

- Thanasetkorn, P. (2018). Cognitive brain development in early childhood. In Harymatee, S., Pitaksinsok, T., & Aramlit, P. (Eds.), *Executive Functions Brain Development Manual for Early Childhood Teachers*. Bangkok: Matichon. [In Thai]
- Thisara, P., Ponmark, J., Seekhao, P., & Sinlapawitthayathon, B. (2017). Predictive factors of parental behaviors on promoting early childhood development in Phayao province. *Journal of Nursing and Health Care, 35*(2), 169-176. [In Thai]
- Thohinung, U., Boonyapuk, P., & Kodyee, S. (2022). Predictive Factors of Parental Behaviors on Promote Development of Executive Functions (EF) Skills among Early Childhood in Chaing Rai Province. *Journal of The Royal Thai Army Nurses, 23*(1), 344-352. [In Thai]
- Valcan, D. S., Davis, H. L., Pino-Pasternak, D., & Malpique, A. A. (2020). Executive functioning as a predictor of children's mathematics, reading and writing. *Journal of Applied Developmental Psychology, 70*, 101196. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2020.101196>
- Vanden Abeele, M. M. P., Abels, M., & Hendrickson, A. T. (2020). Are parents less responsive to young children when they are on their phones? A systematic naturalistic observation study. *Cyberpsychology Behavior and Social Networking, 23*(6), 363-370. <https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0472>
- Visser, C., Koolen, S., Hermans, D., Scheper, A., & Knoors, H. (2015). Executive functioning in preschoolers with specific language impairment. *Frontiers in Psychology, 6*, 1574. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01574>
- Wongpakaran, N., & Wongpakaran, T. (2010). The Thai version of the PSS-10: An investigation of its psychometric properties. *BioPsychoSocial Medicine, 4*(1), 6. <https://doi.org/10.1186/1751-0759-4-6>
- Zvara, B. J., Keim, S. A., Boone, K. M., & Anderson, S. E. (2019). Associations between parenting behavior and executive function among preschool-aged children born very preterm. *Early Childhood Research Quarterly, 48*, 317-324.